

Mutkainen tie ammattiin

Tapahtumat juontavat aikaan, jolloin oli saatu lopullinen rauha ja parasta aikaa suunnattiin energia jälleenrakentamiseen ja siirtokarjalaisten asuttamiseen. Niinpä Kiuruvedellekin oli perustettu maanlunastuslautakunta virkamiehineen uusien tilojen perustamiseen ja asukkaiden sijoittamiseen.

Se oli sellaista urakkaluontoista puurtamista. **Veikko Vennamo** oli pantu koko valtakunnan asuttajaksi ja sehän tiesi sitä, että jatkuva hiostus oli päällä. Tiloja piti syntyä nopealla tempolla. Tavoite oli ”ruhtinaallinen”.

Olin mukana vähäisenä työntekijänä tuossa urakassa. Niinpä sinä kesäisenä päivänä, josta muistelen jäljempänä olevan stoorin, olimme veneillä soutamassa pikku pappilan rannasta vastarannalle. Meitä oli kahdessa veneessä kymmenkunnan työntelijän ryhmä, pomona **Eino Hermann**, armeijasta vapautettu aktiivi kapteeni. Muut lähinnä kirkonkylän kouluopioita sekä sodasta vapautuneita jermuja. Itse olin harjoittelijan vakanssilla, koska aikomukseni oli pyrkiä maanmittarin ammattiin eli aluksi koulutukseen ja sitä kautta ansiotyöhön.

Tuosta päivästä tuli lämmin, oltiinhan lähellä juhannusta. Meillä oli työmaana metsäpalstojen rajakäynnit. Nuo palstat tulisivat kuulumaan Kiurunrannan siirtolaistoille, joiden kotipalstat sijoittuivat rannan tuntumaan.

En enää muista kuinka etäällä tuo työmaa oli, mutta marssijasta mitaten usean kilometrin päässä veneiden rantapaikasta. Polkuja pitkin sinne marssittiin Eino Hermannin vihellyskonsertin tahdissa. Helmenkalastajain aaria soi hienosti, vaikka marssitahti oli hyvinkin rivakkaa.

Työmaalle päästyämme alkoi välittömästi tuttuakin tutumpi työtahti. Linjaa rupeesi syntymään ja puita kaatumaan. Kun oli alkukesää eivät itikatkaan vielä häirinneet, mutta hikihän siinä ehti tulemaan. Kaikki näytti menevän suunnitelmien mukaisesti, mutta eihän se niin jatkunutkaan.

Erästä linjapuuta kaadettaessa

ryhdyin työntämään sitä nurin kaverin puolelta. Hänpä tahtoi iskeä loveen vielä viimeisen iskun, mutta se menikin ennen loveen osumistaan kaverin polveen. Terävä kirves teki ammottavan haavan vasemman jalan polveen takajanteestä polvilumpioon saakka. Veri alkoi virrata kovalla voimalla ja koko polven sisäpuoli oli näkyvissä kuin jollakin leikkauspöydällä operoidessa.

Onneksi siinä oli mukana Eino Hermann, sodan käynyt aktiivupseeri ja olihan siinä porukassa myös eräs lääkintämies, jolla oli rintamakokemusta.

Nopealla tempolla ryhdyimme sitomaan haavaa. Eino Hermannilla oli puseron oikeassa rintataskussa puhdas nenäliina, joka pantiin aluksi haavan suojaksi. Tuo nenäliinan paikka oli kuulema opittu kadettikoulusta, ja se oli nimenomaan aina puhdas ja varattu daamin käyttöön.

Tuosta sota-ajan läheisyydestä oli sekin hyöty, että siteitä löytyi nopeasti, kun paidat revittiin suikaleiksi. Norjista koivun rungoista valmistuivat parit. Vyöt ja notkeat vitokset auttoivat parien lopullisen valmiuden.

Alkoi tuo ”Canossan” reissu. Parit harteille, kuusi nuorta miestä kantamaan tuota epätasaisista useiden kilometrien taivalta, jonka aamulla olimme talsineet päinvastaiseen suuntaan. Minulla ei ollut mitään hätää, aurinko paistoi kirkkaalta taivaalta ja matka eteni varovaisesti ja kantomiehiä jonkun verran vaihtaen. Jäljestäpäin kuulin, että paidattomat hartiat olivat vereslihalla rantaan saavuttuamme. Eino Hermannin Helmenkalastajain aariaa en kuulut paluumatkalla, mutta muutoin kapteenin toimet olivat kuin sota-ajan partioiretkellä ”tappion” kärsineellä joukkueella.

Venematalla ei ollut ongelmia, joskin haava vuoti verta, kun siteet olivat kastuneet kantomatkan aikana. Pappilan rantaan saatiin nopeasti taksi, jonka takapenkillä matkasin kunnanlääkärin vastaanotolle. Ukko **Väänänen** oli ilmeisesti kesälomalla, koskapa tohtori **Karjalainen** otti potilaat

vastaan. Hän ei ryhtynyt enempiin toimenpiteisiin, kun avasi siteet ja katsoi haavan. Laittoi vain rautatitit haavan kuromiseksi kiinni ja passitti samantien taksilla lisalmen aluesairaalaan.

Matkalla minulla oli monenlaisia ”kerettiläisiä” ajatuksia. Tuleeko tuosta enää kunnon jalkaa ja voinko enää kouluttautua hakemalleni maanmittarin uralle. Ajomatkaa oli melkoisesti, kun lisalmeen pääsi vain noita vanhoja mutkaisia ”lehmipolkuja”.

Olin tosi onnellinen, kun pääsimme perille ja tohtori **Amperla** ryhtyi operoimaan polveani. Paikallisuudutuksella työ tehtiin, enkä tullut tietämään, kuinka jalka pantiin kuntoon. Pitkä lasta jalkaan ja osastolle sairastelemaan. Henkilökunta oli hyvin ystävällistä ja mikä sattuma, ylihoitaja oli ollut samanaikaisesti yhteiskoulussa, mutta ylemmällä luokalla.

Juhannus tuli muutaman päivän kuluttua. Katseli sairaalan ikkunasta, kun väkeä meni vesikuljetuksella Runnille juhlimaan.

Minulle annettiin kainalosauvat, joiden avulla voin hieman liikkua sairaalan sisällä. Makuuasennossa kokeilin lukuisia kertoja toimiiko varpaat ja taipuuko polvi. Eihän olisi pahempaa rangaistusta, jos jalasta tulisi suora.

Vihdoin minut kotiutettiin sairaalasta. Olin hakenut korkeakoulun karsintakurssille, jonka piti olla heinäkuun puolivälistä neljä viikon ajan. Kutsun sain, mutta eihän siitä kurssista mitään tullut kainalosauvojen kanssa Helsingin liikenteessä. Kesken minun piti se jättää. Kävin jonkun kerran Punaisessa Ristissä vastaanotolla. Paraneminen näytti kyllä edistyvän hyvää vauhtia. Jonkun kerran piti ottaa verensekaista nestettä suurella neulalla. Meinas tulla ”äitiä” ikävä, mutta kyllä sen kestää, kun tietää toimenpiteen tuovan helpotusta. Turvotus laski.

Kun tuo opiskelun alku viivästyi, tuli minulle seuraavan talven aikana melko lailla opettajan viransijaisuuksia omalla kyläkoulullani. Hyvin mielenkiintoisia kokemuksia, joskin omat serkkupojat tekivät joskus kurinpidon hieman

konstikkaaksi. Pitihän niitä vähän ”opastaa”, mutta vain sen verran, että jälestäpäin kysytyäni ei heille kuulemma mitään traumaa jäänyt. Otin osaa kylän yhteisiin rientoihin. Sodan jälkeen kyläyhteisön toiminta oli hyvin vilkasta.

Tulihan se seuraava kesäkin aikanaan. Vuosi siinä tapaturman jälkihoidossa meni, mutta jalasta tuli entistä ehompi. Jopa niin hyväkuntoinen, että kun urheiluharrastuksiini kuului myös pituushyppy, suoritin tuolla vasemmalla jalalla ponnistuksen.

Karsintakurssi meni onnekaasti ja niin sain opiskelupaikan alalle, jonne olin halunnut. Ennen opiskelujen alkamista sain uudelleen harjoittelupaikan maanlunastuslautakunnassa. Ja vähitellen opin talon työtavoille niin hyvin, että minulle uskottiin kenttätyöryhmä. Paaluttelimme palstojen rajoja monella työmaalla eri puolilla kotikuntaa.

Opiskelusta sen verran, että vajaan neljä vuotta siihen kului, kun minusta leivottiin teoriassa täysinoppinut maanmittari. Kun tuota Kiurujärven takamaastossa sattunutta ”haavoittumistani” näin jälkikäteen muistelen, niin voipa sanoa, että urani ammattiin eteni ”vaikeuksien kautta voittoon”.

Aarne Kärkkäinen Maanmittausneuvos

Aarne Kärkkäinen on emeritus lääninmaamittausinsinööri Pohjois-Karjalan läänissä. Tämä muistelu on julkaistu aikaisemmin Kiuruvesi-lehdessä.